

Debatt om kvinnoförtryck i förorterna

Introduktion

I slutet av maj publicerade *Aftonbladet* artikeln [Jag kan inte längre vara mig själv här](#) av V-aren Zeliha Dagli. Några veckor senare följdes den upp i *Expressen* med en artikel rubricerad ”[I förorten växer männens diktatur](#)” av Amineh Kakabaveh, riksdagsledamot i V. Därefter startade en häftig debatt. Skribenterna fick stöd, men utsattes även för häftig kritik. Något oväntat kom kritiska kommentarer även från ledande V-are, bl a *Flammans* chefredaktör Jonas Thunberg (i radion) och trion Aron Etzler, Christina Høj Larsen och Rossana Dinamarca (i *Aftonbladet*-artikeln [Att peka ut förorten ökar bara splittringen](#)).

Vi har nedan samlat artiklar från vänsterpress och vänstersajter som rör denna debatt. Både i artiklarna och allra sist i samlingen finns länkar till ytterligare artiklar i andra tidningar. De flesta stödjer Zeliha och Amineh, men det finns även kritiska artiklar.

Men innan jag överlåter ordet åt ”debattörerna”, så vill jag framhålla att jag inte kunnat undgå att förvånas över att så många som räknar sig själva som vänster kritiserat de Zelha och Amineh, som är invandrarkvinnor som uppenbarligen inte hittat på. Det rimliga vore väl att diskutera sakfrågorna i stället för att sopa problemen under mattan och t o m hävda att de två underblåser islamofobi och drivs av mer eller mindre skumma av- och å-sikter. T ex har det framförts sådana dumheter som att de i själva verket tillhör mellanskikten som vill förtrycka förorternas underklass (snacka om fördomar och generaliseringar).

En gammal marxist som hela sitt liv försökt bekämpa rasism och fördomar av olika slag, men som också har en djupt rotad misstänksamhet mot religion, förväntar sig att vänsterfolk ska ta sådana här frågor på allvar, och då givetvis inte för att stämpla eller misstänkliggöra en hel grupp av människor (t ex alla muslimer), utan för att det inom *alla* religioner finns konservativa och reaktionära riktningar – ett extremt exempel på detta är den s k Islamiska Staten som ju faktiskt *har* anhängare i Sverige (även om den bara är en marginell grupp).

Argumentet att man genom att resa sådana problem gynnar rasister, vilket hävdats av vissa kritiker, är inte hållbart. Tvärtom så kan såväl rasister som religiösa fundamentalister gynnas av att man *undviker* att tala om dessa problem som faktiskt finns.

Martin F 26/8 2015

Innehåll

Är det ”hat mot förorten” att kritisera reaktionära idéer?	1
Stöd dem som kämpar mot kvinnoförtryck – även i förorten	2
V-ledningen bekräftar att de sviker förortens kvinnor	6
"Sluta förenkla i debatten om förtryck"	8
Debatten om förorterna, segregationen och religiös extremism	10
Om "I förorten växer männens diktatur"	12
Brit Rundberg och Inger Stark: V är inte längre ett sekulärt parti	15
Vänstern och religionen	16
Oroande brist på insikt	17

Är det "hat mot förorten" att kritisera reaktionära idéer?

Bloggen *Pepprat rödgrönt* 26/6 2015

Jag har skrivit flera gånger både om synen på "mångkultur" och om synen på de områden vi kallar "förorten". Att jag sätter citationstecken runt ordet "förort" beror på det faktum att det alltid är underförstått att det bara är vissa typer av de områden som inte ligger i städernas centrum som kallas förorter. Områden som Bromma, Danderyd eller Sunnersta (här i Uppsala) brukar inte räknas dit. Därför är begreppet knepigt.

När Johanna Langhorst kom ut med sin bok *Förortshat* – som alltså kritiserar demoniseringen av vissa förorter – skrev jag en [recension om den](#). Den var i huvudsak positiv men med en del kritiska synpunkter. Jag har också tidigare skrivit om min gamla hemort [Husby](#) i Stockholm som nu åter varit aktuell i medierna.

Jag säger detta som inledning för att lite grann direkt visa var jag står och åtminstone inte bli uppfattad som en "förortshatare".

Nu har det under en tid åter förts en diskussion i medierna om "förorten". Den drogs igång genom [ett debattinlägg av Zeliha Dagli](#) från Husby. Hon ville uppmärksamma de reaktionära fundamentalisternas ökade lokala inflytande. Ja, inte bara inflytande utan också deras makt över många människor och deras förmåga att begränsa även dem som inte vill följa deras påbud. Vänsterpartisten [Amineh Kakabaveh tog också upp](#) denna diskussion med ett inlägg i *Expressen*.

Några som däremot inte är överens om beskrivningen av dessa problem är miljöpartisten Manijeh Mehdiyar och Maimuna Abdullahi, medlem i Muslimska Mänskliga Rättighetskommittén. I ett mycket häftigt [inlägg i Expressen](#) kallar de detta för "en mobiliserad hatkampanj mot Sveriges förorter".

Det som Zeliha Dagli och andra beskriver utifrån egna upplevelser kallar Mehdiyar och Abdullahi för "stereotypa föreställningar" om kvinnoförtrycket. Men Zelihas artikel innehåller inte några stereotypa föreställningar. Hon beskriver hur hon känner att hennes liv begränsas alltmer genom ett ökat inflytande för reaktionära fundamentalister i lokalsamhället. Det är sorgligt att Mehdiyar och Abdullahi inte kan leva sig in i detta.

Vidare menar de att den här typen av uppmärksamhet och kritik "bidrar till att cementera rasism och strukturell diskriminering". "Fördomarna och islamofobin förstärks när segregation och patriarkala strukturer reduceras till enbart en fråga om hederskultur".

Det är allvarliga anklagelser. Men är de sanna? Som jag visade inledningsvis genom att hänvisa till min recension av boken *Förortshat* så tycker jag att det är viktigt att bekämpa demoniseringen av förorten. Den demoniseringen sker ofta genom ytlig sensationsjournalistik och är en del av ett sorts förakt uppifrån som finns på många områden i samhället. Och visst är det svårt när debatten hamnar i media, med deras behov av förenklingar och sensation. Men vi kan inte bemöta den ensidigt negativa bild som ofta sprids i media med osanningar. Vi vinner inte på att romantisera – som ibland sker – men inte heller på att dölja faktiska problem. Istället måste vi visa på motsättningar som finns där såväl som på andra ställen i samhället. Jag skrev om detta i [ett blogginlägg för två år sedan](#) där jag försökte förklara vad jag menade med ett "mångkulturellt samhälle" och varför jag var för det:

Ett sådant synsätt innebär inte att ge upp det man tror på. Att inom demokratin och inom och emellan kulturer kämpa för detta och mot andra idéer som man är emot oavsett om de klär sig i kulturell skrud.

Och i [en kommentar till en artikel av Daniel Pool](#) – som uppmärksammade utbredningen av reaktionära fundamentalisters åsikter i Sverige – skrev jag:

Alla sorters reaktionära idéer, rasism (i alla dess former), homofobi, antidemokratiska uppfattningar och så vidare måste alltid bemötas oavsett från vilka de kommer. De reaktionära muslimska grupperna har inte något stort inflytande inom etablerade media eller inom politiken, eller för den delen bland de flesta muslimer. Men det inflytande de har och försöker skaffa sig utanför dessa sfärer, t.ex. i en del förortsområden, ska inte underskattas, eller stå obemött.

Jag tror alltså att det är mycket viktigt – men däremot inte lätt – att både uppmärksamma, erkänna existensen av och bekämpa de fästen för reaktionära idéer som finns i en del förortsområden.

Men Mehdiyar och Abdullahi vill inte delta i en sådan kamp. De menar att sådant som homofobi, patriarkala strukturer och antisemitism (bara) är ”*allmängiltiga samhällsfenomen*” och förekommer ”*i alla sociala miljöer*”. De ger dessutom en nidbild av sina debattmotståndare när de skriver att de bara vill koppla ihop sådana fenomen med skäggiga (muslimska) män och hederkulturer. Det är ju en uppenbart osann beskrivning av t.ex. Amineh Kakabavehs åsikter. Men frågan som måste ställas till Mehdiyar och Abdullahi är varför de inte vill bedriva denna kamp mot allmängiltiga samhällsfenomen – som förvisso förekommer i alla sociala miljöer – överallt i hela samhället, även i vissa förortsområden. När det gäller dessa förortsområden talar de bara om det som ”*ett fenomen hos ett fåtal personer*”. Den formuleringen uttrycker, tror jag, en grov underskattning av problemen. Men vad de framförallt missar är att det i förorten precis som överallt annars handlar om makt, makt att förtrycka. Motståndarna behöver beskrivas för att kunna bekämpas. Där som överallt annars i samhället och världen.

Anders Fraurud

Stöd dem som kämpar mot kvinnoförtryck – även i förorten

Arbetarmakt 1/7 2015

Vare sig hon lyfter frågan om fundamentalistiskt kvinnoförtryck i vissa förorter eller kampanjar mot utvisningar är det absurt att påstå att Amineh Kakabaveh sprider rasism

Det har den senaste tiden uppkommit debatt om en framväxande reaktionär muslimsk fundamentalism i flera förorter – och reaktioner som hävdar att det är rasistiskt, eller åtminstone gynnar rasismen att påstå något sådant. Centralt i debatten har varit vittnesmål från kvinnor i dessa områden som har reagerat mot en ökande begränsning av deras och andra kvinnors frihet. Husbybon Zeliha Dagleis artikel [Jag kan inte längre vara mig själv här](#) publicerades i *Aftonbladet* 29 maj. Den andra artikeln som har fått stor uppmärksamhet är Amineh

Kakabavehs, riksdagsledamot för Vänsterpartiet, artikel [I förorten växer männens diktatur](#), som fanns i *Expressen* 22 juni och som innehåller vittnesmål från flera kvinnor.

Ett exempel på ett något kritiskt, men sansat, svar på Zeliha Dagleis artikel kom från det förortsbaserade kvinnonätverket StreetGäris, i artikeln [Förtrycket finns inte bara i Husby](#), som publicerades i *Aftonbladet* 3 juni. StreetGäris välkomnade Dagleis artikel, skrev att vissa av deras medlemmar höll med helt, andra inte alls, och betonade att det var en viktig debatt. Däremot ansåg de att det finns en fara i att den enbart fokuserade på muslimsk fundamentalism i förorten, och ville lyfta debatten till att också se kvinnoförtrycket i samhället utanför dessa förorter. Givetvis är det helt korrekt att vi inte bara kan fokusera på kvinnoförtrycket i förorterna, även om Dagli knappast kan klandras för att hon reagerar specifikt på det hon ser framför sig, utan att presentera en mer komplett samhällsanalys. Däremot finns det andra debattörer som har anklagat Dagli och Kakabaveh just för att reducera frågan om kvinnoförtryck till att enbart handla om islam – eller mer demagogisk: bruna, skäggiga män.

En ett exempel på det sistnämnda förekom i en artikel som står mycket långt ifrån att vara ett sansat svar. Den skrevs av Manijeh Mehdiyar, Miljöpartiet och Maimuna Abdullahi, Muslimska mänskligarättighetskommittén och publicerades i *Expressen* 25 juni som [Hatkampanjen mot förorten är rasistisk](#).

Långt ifrån att som StreetGäris medge att det finns ett problem med fundamentalism i vissa förorter, och att detta måste diskuteras, slår de helt ifrån sig. De påstår att diskussionen helt enkelt är en rasistisk hatkampanj mot förorten. Speciellt pekas Amineh Kakabaveh ut för att medvetet sprida rasism och peka ut muslimer som den främsta orsaken till patriarkala strukturer. Dock ger de inte något belegg för det: de nöjer sig med hävda att det är så och att leverera några allmänna akademiska fraser som de svepande hävdar förklarar varför de debattörer de kritiserar medvetet svartmålar muslimer och förorten. Något konkret exempel på vad dessa debattörer har sagt saknas, vi får helt enkelt ta Mehdiyar och Abdullahi ord på att de deltar i en rasistisk hatkampanj och att denna beror på kolonialismen, och att de – Amineh Kakabaveh är den enda av dem som nämns med namn – ”främjar förtryck, islamofobi och rasism mot sin egen grupp”.

Det finns en annan möjlig förklaring till att kvinnor som Dagli och Kakabaveh går ut offentligt, som Mehdiyar och Abdullahi inte ger minsta sken av att överväga: att de faktiskt reagerar mot ett växande kvinnoförtryck just i de miljöer de talar om. Mehdiyar och Abdullahi diskuterar dock inte med utgångspunkten exempelvis att det finns ett sådant problem, men att det, då rasismen i Sverige så ofta tar sig uttryck i hat mot muslimer och förorten, är extra nödvändigt att undvika att falla in i rasistiska stereotyper. De medger faktiskt inte med ett enda ord att det problem dessa kvinnor tar upp är verkligt, om man inte räknar några till intet förpliktigande formuleringar om att det finns patriarkala strukturer överallt. Jag tänker inte spekulera i onödan om något jag inte har någon grund för, och jag känner inte till mycket om deras dagordning: men med tanke på att de i sin artikel får plats med upprepade angrepp på Amineh Kakabaveh och åtskilliga och likartade abstrakta påståenden, men inte ger minsta tecken på att medge att det Zeliha och Kakabaveh tar upp är ett verkligt problem är det svårt att inte dra slutsatsen att de antingen förnekar att det överhuvudtaget är ett problem, eller anser att det är ett problem som det inte ska talas om offentligt. Det kan nämnas att detta helt osakliga inlägg baserat på minst sagt grova anklagelser har fått en del stöd även i förment progressiva kretsar. Exempelvis retweetade Ali Esbati artikeln. Han ville inte kommentera vad han höll med om och inte, men uppenbarligen ansåg han inte att det var något stort problem att sprida påståenden om att hans ”partikamrat” Amineh Kakabaveh medvetet anför en rasistisk hatkampanj mot muslimer. Vilken stämning detta kan skapa på framtida möten i Vänsterpartiets ledning och riksdagsgrupp får vi kanske aldrig veta.

Kamp mot både äktsvenska och islamistiska reaktionärer

Det finns givetvis ett svenskt kvinnoförtryck och hederskultur, och det utgör ett större samhällsproblem än det fundamentalistiska islamistiska förtrycket i vissa förorter. Betydligt fler kvinnor diskrimineras, trakasseras, misshandlas och våldtas av svenska (enligt vad som konventionellt brukar menas med ordet) män än av muslimer med rötter i andra länder. Men detta kan inte vara någon anledning att blunda för det kvinnoförtryck som visserligen drabbar färre, men knappast mindre hårt, och låta bli att solidarisera oss med dem som drabbas mot förövarna, bara för att dessa också utsätts för rasism.

Det är alldeles riktigt att det finns utbredd rasism mot muslimer och detta måste givetvis bekämpas. Detta kan dock inte göras genom att låta bli att tala om det förtryck som utövas av reaktionära strömningar bland muslimerna. Självklart kan sverigedemokrater använda dessa exempel när de hycklande påstår att deras rasistiska angrepp på muslimer sker för att bekämpa kvinnoförtryck – trots att deras parti är genomsexistiskt och reaktionärt på alla sätt. Men att därför tro att rasismen mot muslimer kan bekämpas genom att tiga om förtryck som sker – eller ännu värre: anklaga dem som talar ut mot förtrycket för rasister – är nonsens. Även om de drabbade håller aldrig så tyst kommer det inte att saknas konkreta exempel på kvinnoförtryck som utövas i islams namn. Detta utan att ens nämna att de flesta rasisthetsarna oftast inte brukar bemöda sig med konkreta fakta och specifika hänvisningar för att underbygga sina påståenden.

Det är förstå sant att det finns rasistiska stereotyper om muslimer som grupp som kvinnoförtryckare, och dylikt. Men hur ska då stereotyperna bekämpas? Ett svar som ganska många inom vänstern och många med smak för identitetspolitiska teorier – och, givetvis, Mehdiyar och Abdullahi – ger är att undvika att prata om hederskulturer som finns i muslimska sammanhang, och kvinnoförtryck som många muslimer i olika grad utövar. Själv tror jag inte alls på att bekämpa skadliga stereotyper genom att sopa ett förtryck under mattan och vägra att öppet solidarisera sig med dem som drabbas. Vänsterns svar måste istället vara att gentemot de reaktionära krafterna i förorterna och bland dem som utsätts för rasistiskt förtryck lyfta fram de progressiva krafterna och dem som kämpar mot förtrycket.

Förutom att de inte ger några tecken på att ge något stöd till kvinnor som kämpar mot religiösa förtryck i förorten – att summariskt beskylla dem som talar ut offentligt för rasism verkar stå i viss konflikt till att stödja – kommer debattartiklar som deras knappast att göra något för att motverka rasism och hat mot muslimer. Snarare är de precis den motståndare Sverigedemokraterna vill ha: som svar på konkreta vittnesmål om ett ökat religiöst kvinnoförtryck svarar de helt enkelt med att påstå att dessa medvetet sprider rasism, utan minsta medgivande att problemen är verkliga. Med andra ord precis som SD påstår att debatten ser ut. Det är inte de som talar ut om och bekämpar fundamentalistiskt kvinnoförtryck som gynnar rasisterna – däremot gör de som utövar detta förtryck det.

Jag kan här förutse anklagelser om att jag anklagar muslimerna för hatet mot dem. Men jag lägger givetvis inte skulden på muslimer som grupp – emellertid är det givet att de muslimer som utövar fundamentalistiskt kvinnoförtryck bidrar till stereotyper om muslimer som utövare av fundamentalistiskt kvinnoförtryck, och dessa reaktionära muslimer kommer knappast att vara något stöd i kampen mot rasismen. Snarare brukar reaktionärer av skilda slag hjälpa varandra att växa, helt oavsett vad de anser om varandra. Svenska rasister och fundamentalistiska muslimer må hata varandra aldrig så mycket – de ger varandra likafullt vatten på sina kvarnar. På liknande sätt hjälper antisemiter och israeliska krigshetsande chauvinister till att stärka varandras övertygelser och få varandras argument att te sig mera rimliga. Detta är inte att ge skulden till islamofobi till muslimer, eller till antisemitism på judar – det är att konstatera att det finns reaktionära strömningar inom alla grupper, och att dessa inte är något

stöd i kampen för frigörelse, utan måste bekämpas som en del i denna kamp.

Rätten – och plikten – att alltid ta ställning för de förtryckta

Ur ett identitetspolitiskt och postkolonialt perspektiv, i alla fall från dem som drar dess teser tillräckligt långt, är det tveksamt om jag ens har någon ”rätt” att ta ställning och uttala mig om detta. Två personer som utsätts för rasism och hat mot muslimer hävdar ju att dessa debattartiklar är ett utslag av rasism och islamofobi, och jag bestrider detta. I identitetspolitiska kretsar är det numera vanligt att hävda att jag därmed tar ”tolkningsföreträde” och således betar mig som en förtryckare. Det här fallet visar dock hur ohållbart det är att tillämpa dessa principer med någon konsekvens.

En springande punkt här är vilka grupper en person – i det här fallet alltså jag – ska indelas i, vilken grupptillhörighet som anses viktigast i detta fall och hur stor betydelse denna har. Det är givetvis korrekt som postkolonialister hävdar att det finns ett rasistiskt förtryck, att ett visst rasistiskt förtryck riktar sig specifikt mot muslimer, att detta växte fram till avgörande del genom kolonialismen och att de rika västerländska staterna, institutionerna och företagen fortsätter att upprätthålla detta förtryck. Vidare är det ett faktum att jag i omvärldens ögon uppfattas som en vit svensk man. Här går det nu att stanna analysen och säga att denna grupptillhörighet eller identitet är den avgörande; det vita västerlandet förtrycker Mellanöstern och muslimer, som vit västerlänning deltar jag i detta förtryck vare sig jag vill eller inte, och för att försöka motverka förtrycket är det enda jag kan göra att motverka rasism och islamofobi, men inte ingripa i vad som händer inom gruppen muslimer.

Denna ståndpunkt står emellertid i tydlig motsättning till den marxistiska. Givetvis måste vi som är vita män vara medvetna om att vår position i klassamhället är relativt privilegierad, och att detta kan inverka på hur vi betraktar saker, men motsättningen mellan vita män och förtryckta muslimer i förorten är inte den enda som har betydelse här. Alla nationella, etniska och religiösa grupper är uppdelade i progressiva och reaktionära krafter, och klasser med motsatta intressen. Denna uppdelning är inte mindre viktig – faktum är att den kommunistiska ståndpunkten är att de olika ländernas arbetarklasser har mera gemensamt och ett större gemensamt intresse än vad arbetarna och överklassen i de respektive länderna har med varandra. Detta är inte alls att förneka att de andra motsättningarna och förtrycken också går igenom alla klasserna eller att det finns rasism och kvinnoförtryck även inom arbetarklassen. Inte heller utesluter det att alla klasser i ett land under vissa situationen kan ha en del gemensamma intressen – stoppa imperialistiska blockader, bombningar eller invasioner exempelvis – och inte heller utesluter det att arbetarna i ett imperialistiskt land kan ge efter för chauvinism och stödja ”sitt” lands imperialistiska härjningar samt ge utlopp för rasism, eller att manliga arbetare kan utöva kvinnoförtryck – och detta måste givetvis beslutsamt bekämpas. Däremot kommer varje lands arbetare och fattiga alltid att ha motstridiga intressen mot ”sin” överklass och stat, liksom mot alla andra länders överklasser och stater, samtidigt som den enda vägen till befrielse går genom att arbetarklasserna och de fattiga över hela världen går samman för att störta ”sina” härskare och själva ta över makten.

Det är självfallet relevant att jag också tillhör grupperna vit svensk och man, då kvinnoförtryck och rasism är två av de mest grundläggande förtrycken. Jag kommer dock att fortsätta att hävda att jag ett mer grundläggande intresse gemensamt intresse med en iransk arbetare än vad hen har med ”sina” härskare, med en gruvarbetare i Sydafrika än vad hen har med ägaren av gruvan – oavsett hur afrikansk denna är – samt med en arbetande kvinna som lider under kvinnoförtrycket i Afghanistan än vad hon har med någon från den inhemska överklassen. Eller med en icke-vit muslimsk kvinna som lider under ett fundamentalistiskt islamistiskt förtryck i en svensk förort än vad hon har med fundamentalisterna i samma förort. Detta innebär inte att det är något okomplicerat förhållande, givetvis måste jag ge akt på min position

som vit man, och lyssna på vad de utsatta förortskvinnorna har att säga om sina förhållanden, sitt förtryck och vad som borde göras åt det, och efter bästa förmåga uppmuntra dem att stiga fram. Dock kommer jag att förbehålla mig rätten att ta ställning i konflikter mellan förtryckare och förtryckta, och ha synpunkter på hur kampen ska föras, då inget förtryck kommer att kunna avskaffas separat utan en revolutionär massrörelse, fast besluten att bekämpa förtryck i alla dess former och med det strategiska målet att störta borgarklassen och deras stater från makten, konfiskera deras tillgångar, avskaffa kapitalismen och bygga upp ett socialistiskt system som producerar efter folks behov och inte enligt ett fåtals vinstintressen, med samma rättigheter och möjligheter för alla oavsett ursprung, kön eller sexuell läggning.

Jens-Hugo Nyberg

V-ledningen bekräftar att de sviker förortens kvinnor

Arbetarmakt 7/7 2015

I en debattartikel i *Aftonbladet* 3 juli, [Att peka ut förorten ökar bara splittringen](#) ger ledningen för Vänsterpartiet sitt svar i debatten om kvinnoförtrycket i förorterna. Formellt är det inget officiellt uttalande, men en offentlig debattartikel från Aron Etzler, Christina Høj Larsen och Rossana Dinamarca är nog att betrakta som deklaration av partiledningens ståndpunkter, bara lättare att senare prata bort som "några individers" åsikter. Syftet med artikeln är att försvara sig mot anklagelserna om att V sviker de kvinnor i vissa förorter som utsätts för fundamentalt islamistiskt förtryck – men resultatet blir att de till stor del bekräftar dessa påståenden.

Artikeln konstaterar vissa grundläggande självklarheter för varje socialist. Kvinnoförtryck finns överallt, klassklyftor, utslagning och orättvisor ger en grogrund för reaktionära rörelser, och den grundläggande lösningen är att minska orättvisorna och förändra samhället genom en generell välfärd och jämlikhet. Visst, varje socialist håller med om detta. Förr om åren skulle de ha lagt till avskaffa kapitalismen och bygga upp ett socialistiskt samhälle, men i takt med att V har släppt varje koncept om hur detta ens skulle gå till hörs denna målsättning allt mera sällan. I en annan situation skulle debattartikeln ha kunnat betraktas som bara ett alltför abstrakt och ytligt svar på problemet. Men tyvärr är detta inte bara ett allmänt uttalande i frågan, utan ett svar i en konkret debatt.

Det faktiskt ställningstagande som görs finns därför inte så mycket om de väldigt allmänna vänsterståndpunkterna, dessa var redan givna, utan i en annan aspekt av artikeln. "Däremot är vi inte beredda att genom generaliseringar och ryktesspridning låtsas som att kvinnoförtryck, homofobi och fundamentalism är förbehållet en enskild religion eller bara finns i förorten", skriver de. Åter kan varje socialist hålla med – på ett allmänt plan. Problemet är bara att det inte kan uppfattas som bara ett generellt påstående, och knappast är avsett som ett sådant. Uppenbarligen är det en kommentar till den pågående debatten.

Här kan man fråga sig vem detta är riktat emot. Vem har låtsats som att kvinnoförtryck, homofobi och fundamentalism är förbehållet en enskild religion eller bara finns i förorten? Sverigedemokraterna och deras gelikar, givetvis. Emellertid är det knappast SD som är den omedelbara måltavlan, utan dem som utgör den centrala platsen i debatten: de kvinnor från vissa förorter som har talat ut om det förtryck de ser i sin närhet: Zeliha Dagli, de nio kvinnor som står bakom debattartikeln [Att vara tyst om förtrycket är rasistiskt](#) och, inte minst, deras partikamrat Amineh Kakabaveh och de kvinnor hon har berättat om. Har dessa kvinnor låtsas som att problemet bara är islam eller bara finns i förorten? Givetvis inte. Man skulle kunna invända att flera av dem bara har tagit upp problemen de själva ser runt omkring sig, och inte passat på att samtidigt ge en mer heltäckande, samhällsrelig analys av kvinnoförtrycket. Detta vore en minst sagt märklig inställning. Om bara de som är villiga och kunniga nog att ge en sådan analys – för att inte tala om kapabla att pressa in den på det lilla utrymme en debatt-

artikel i en etablerad tidning ger – ska få uppmärksamma det förtryck de utsätts för eller ser omkring sig så skulle antalet som kan tala ut begränsas kraftigt. Väldigt många människor – kvinnor i förorten liksom personer ur alla andra grupper – har dessutom ingen övergripande analys av kvinnoförtrycket, rasismen etc. Det vore mycket märkligt för ett parti som ska ha som syfte att stå upp för och organisera de förtryckta skulle ha några sådana krav. Därför finns det bara ett sätt att tolka V-topparnas inlägg. Deras budskap till de kvinnor som utsätts för fundamentalistiskt förtryck är: sluta prata offentligt om ert förtryck, vänta istället på att välfärden återuppbyggs och förbättras, klassklyftorna minskar och rasismen trycks tillbaka, då kommer det att lösa sig för er! Med tanke på att varje vänsterpartist är överens om att välfärden länge har urholkats och klassklyftorna kraftigt har ökat så skulle de få vänta mycket, mycket länge. Om våra V-debattörer ville bekräfta anklagelserna om att V sviker förtryckta kvinnor i förorten skulle de ha kunnat skriva ungefär en sådan artikel som de skrev. De kommer utan tvekan att skrika i högan sky om kommande angrepp från borgerliga debattörer, men i själva verket krattade de manegen och rullade ut röda mattan för dessa angrepp. Som om de ville säga: här är vår flank, helt öppen och oskyddad, bara att köra på.

V-ledningen: tala inte om förtrycket

Etzler, Høj Larsen och Dinamarca skulle utan tvekan hävda att denna analys är orättvis och rent av förtal – om de skulle nedlåta sig till att börja ta notis om organisationer till vänster om dem vill säga. Men nej, det finns inget annat rimligt sätt att bedöma deras artikel. I en situation där de kvinnor som har talat ut har utsatts för en ström av anklagelser för att spela rasisterna i händerna och rent av vara rasister så nämner debattartikeln inte med ett ord att deras vittnesmål är viktiga och måste välkomnas. Den enda slutsatsen som kan dras är att de menar att dessa problem – till skillnad från vissa andra debattörer så anser V givetvis att det fundamentalistiska förtrycket i vissa förorter är ett problem – inte ska uppmärksammas offentligt. Kvinnorna som vittnar om det ska helt enkelt hålla tyst. De säger inte detta rakt ut, och inga av debattörerna nämns vid namn. Detta är emellertid knappast något annat än feighet och opportunist. Genom att vara tillräckligt vaga vill de så långt det går undvika att stöta bort potentiella väljare. De vill givetvis att de förtryckta kvinnorna i fråga ska rösta på dem, och se V med sina långsiktiga mål om ökad välfärd och jämlikhet som lösningen – trots att dess representanter uppenbarligen inte vill stödja deras konkreta kamp här och nu. En annan förklaring som med stor sannolikhet har bidragit är de personliga konflikter och jobbiga situationer som skulle uppstå om de uttryckligen kritiserar dessa personer. Framför allt föredrar de att angripa ”sin” partikamrat Amineh Kakabaveh underförstått istället för öppet och ärligt.

Amineh Kakabaveh, riksdagsledamot för Vänsterpartiet, är den mest etablerade av de kvinnor som har talat ut, och hon har utan tvekan haft större utrymme än de andra förortskvinnorna i debatten att klargöra att kvinnoförtryck inte är något som är förbehållet förorten och islam. Detta har hon givetvis gjort, men just i den här debatten har hon tagit upp just en aspekt där vänstern är svag. Att från hennes debattartikel i just den här frågan dra slutsatsen att hon låtsas som att förorten och islam är det enda problemet är antingen väldigt okunnigt – givetvis helt uteslutet i V-topparnas fall – eller direkt oärligt. Att Amineh är den mest välkända är utan tvekan är en anledning till att hon har angripits direkt. Manijeh Mehdiyar och Maimuna Abdullahi slungade absurda anklagelser mot henne om att föra en rasistisk hatkampanj mot förorterna och alla muslimer. I sin andra artikel släppte dessa debattörer, som inte ger minsta sken av att anse att växande fundamentalism är något problem, eller att ha någon som helst progressiv dagordning, helt på alla spärrar och alla intellektuell hederlighet genom att bisarrt nog hävda att hon och de andra förortskvinnor som har uppmärksammat det fundamentalistiska förtrycket (med Mehdiyars och Abdullahis språkbruk ”den här typen av starkt islamofobiska lobbyister”) är ett betydligt större hot än SD. Våra ledande vänsterpartistdebattörer gör emellertid inte minsta ansats att ta Amineh Kakabaveh i försvar. I just den debatt de ger

sig in i har ”deras” partikamrat utsatts för grova och bisarra anklagelser om rasism, men de försvarar henne inte med ett enda ord. Istället är deras budskap, som vi har sett, att hon helt enkelt borde vara tyst och inte uppmärksamma förtrycket. Uppenbarligen är Amineh Kakabaveh problemet för dem, inte att hon anklagas för grov rasism. Givetvis kan inga ledande vänsterpartister öppet ställa sig bakom dessa anklagelser – inte utan att i samma ögonblick kräva att hon utesluts från partiet. Men uppenbarligen har de inget emot att hon utsätts för dem. Man tycker att minsta intellektuella hederlighet borde kräva att de kraftfullt tog henne i försvar. Men något sådant ser vi inget av. Istället föredrar de att angripa henne, men ryggradslöst nog bara underförstått. Det är faktiskt ännu värre än så. Ledande vänsterpartister som Ali Esbati och Christina Høj Larsson retweetade Mehdiyars och Abdullahis första artikel med grova rasistanklagelser mot Amineh. Høj Larsson har alltså bidragit till att sprida dessa anklagelser, och skriver nu en debattartikel som inte på minsta sätt försvarar henne, utan istället attackerar henne i smyg. Minst sagt osmakligt.

Byt ut V-ledningen, byt ut politiken

Debattartikeln representerar dock långt ifrån alla V-medlemmars åsikter. Av dem jag känner, och de reaktioner jag har sett i övrigt har varit överväldigande väldigt kritiska mot Etzler, Høj Larsen och Dinamarca, och tagit ställning för Kakabaveh. Det urval jag är i någon kontakt med, som jag känner direkt eller är med i samma Facebookgrupper som e.d. är säkert inte heller representativa, men det är uppenbart att det finns många som tar ställning för de förtryckta och kämpande kvinnorna även om det är fundamentalistiskt religiöst förtryck i förorten de utsätts för. Nu är det dem det kommer an på om V:s politik ska kunna ändras. Arbetarmakt uppmanar dem att inte acceptera ledningens linje, och både kraftfullt bekämpa den och öppet och tydligt ta ställning för kvinnokamp även i förorten. De får nog också inse att det kommer att bli svårt att få Etzler, Høj Larsson och Dinamarca att ändra sig – speciellt som de har en lång historia av opportunistisk politik, och speciellt efter deras minst sagt okamratliga smygattacker mot Amineh Kakabaveh, något som torde sätta deras politiska hederlighet i fråga. Vi tror helt enkelt inte att det kommer att gå att få den nuvarande V-ledningen att tydligt och kraftfullt ta ställning för och stödja de förortskvinnor som bekämpar fundamentalistiskt förtryck samtidigt som de lika kraftfullt bekämpar rasism och mobiliserar mot ökade klassklyftor och nedskärningar. V-ledningen måste bytas ut och ersättas med en ledning som har ett klart program för detta. Detta kommer att bli extremt svårt, och det är inte mycket som tyder på att utsikterna är goda för detta. Dock är det den enda vägen att gå för de vänsterpartister som vill att V ska bli ett kampparti och inte ett opportunistiskt bihang till S och som mest av allt sukter efter att accepteras och släppas in till ministertaburetterna.

Jens-Hugo Nyberg

"Sluta förenkla i debatten om förtryck"

Rättvisepartiet Socialisterna (blogg) 14/7 2015

Debatten om islamism och hedersrelaterat förtryck i förorten: Vi måste ta kampen mot alla former av kvinnoförtryck på ett konkret sätt där vi bor, säger Mattias Bernhardsson (RS) som i detta debattinlägg kritiserar både förnekelse och generaliseringar om förtryck i förorten

[Mattias bor i Jordbro, är kommunfullmäktigeledamot för Rättvisepartiet Socialisterna (RS) i Haninge och har varit aktiv mot rasism, sexuella trakasserier och förtryck i hederns namn samt för upprustning av förorten i 20 år.]

Den 22 juni skrev Amineh Kakabaveh, medlem i föreningen Varken hora eller kuvad och riksdagsledamot för Vänsterpartiet, debattartikeln ”I förorten växer männens diktatur” (*Expressen* 22 jun 2015). Amineh och VHEK gör ett outtröttligt och avgörande arbete för att

bekämpa kvinnoförtryck, speciellt det förtryck som utförs i hederns namn.

Efter debattartikeln tog det 'hus i helvetet'. Några av Aminehs egna V-kollegor gick till och med så långt som att rasist-stämpla Amineh på sociala medier. Manijeh Mehdiyar från Miljöpartiet och Maimuna Abdullahi från Muslimska Mänskliga Rättighetskommittén svarade i sin debattartikel att Amineh deltar i en "rasistisk hatkampanj mot förorten".

Det finns en rädsla att tala om saker som SD-rasisterna kan exploatera i sina egna intressen. Men det blir helt fel att göra den rädslan till en politisk hållning. Det är som om en flicka i skolan berättar om hur hon mobbas i sin klass och någon svarar: "Ingen annan i klassen känner igen sig i det du berättar. Det du säger kan leda till en hatkampanj mot skolan. Mobbning finns faktiskt i alla skolor".

Det finns en hatkampanj mot förorten, ja. Den förs dagligen i medierna av samma höger som slaktar förortens välfärd. Men det är absolut inte samma sak när utsatta från orten själva vittnar om ett förtryck de utsätts för – berättelserna av Zeliha, Per, Seve, Helin m fl – vilket var den röda tråden i Aminehs artikel. Om kvinnor utsätts för social kontroll av män, nekas tillträde till speciella mötesplatser, trakasseras för sin klädsel eller för sin sexualitet, då måste vi bekämpa det förtrycket.

Utsattas starka språkbruk kan leda till missuppfattningar om syftet med texterna och berättelserna – speciellt när högerspöken i pressen hakar på för sina egna intressen – men en måste kunna förstå de utsattas egna erfarenheter som grund för för deras generaliseringar.

Svepande kritik mot "skäggiga män i kjol" eller att kvinnor bär olika slöjor, blir däremot fel. Skägg är inte lika med förtryckare och slöjbärande är inte lika med att vara förtryckt. Som socialister försvarar vi rätten till religion och religiösa symboler, men bekämpar religiöst förtryck; försvarar rätten att bära slöja samt andra beklädnader, men bekämpar påtvingande av dessa.

Det är heller inte sant att islamismen växer sig stark i alla förorter. Islamisterna kontrollerar Husby eller Jordbro lika lite som SD-rasisterna skulle kontrollera Skånes landsbygd. Grova generaliseringar hjälper oss inte att bekämpa varken kvinnoförtryck eller rasism. Islamism kan växa i orter på samma sätt som SD-rasism kan växa på orter eller arbetsplatser – om det inte finns en samlande kraft som tar strid för allas gemensamma intressen och villkor tar splittringen vid istället. Därför behöver vi bygga motstånd i våra orter; försvara våra gemensamma intressen som skola, hyresrätter, vård och service; och samtidigt ta kamp mot kvinnoförtryck och rasism.

När Aron Etzler, Christina Høj Larsen och Rossana Dinamarca från Vänsterpartiet svarar i debatten skriver de mycket riktigt om att nedskärningspolitiken och klassklyftor bidrar till att reaktionära idéer kan växa (en nedskärningspolitik som V i många kommuner deltagit i) och manar till motstånd för att försvara förorten. Men att försvara förorten handlar faktiskt också om att bygga motstånd mot kvinnoförtrycket där vi bor på ett konkret sätt – inte bara i allmänna tal om "jämsällhet".

Att Manijeh och Maimuna anklagar Amineh för att kontinuerligt "propagera om förekomsten av en särskild hederskultur i förorten", visar att de inte tror att det finns en sådan kultur. Detta är anmärkningsvärt när kvinnor som själva bor i orten vittnar om just detta. Uppskattningsvis är 90 000 kvinnor i Sverige könsstympade och 70 000 unga upplever rädsla över att de inte får välja sin egen partner. Kvinnoförtrycket är en global kultur, men det innebär inte att den ser likadan ut överallt eller att alla drabbas på samma sätt.

Det är dags att agera konkret i frågan. I våras lade vi i Rättvisepartiet Socialisterna en motion i kommunfullmäktige: Åtgärder för att motverka mäns våld mot kvinnor och förtryck i

hederns namn. Motionen innehåller 19 konkreta åtgärdsförslag och kommer förhoppningsvis upp till debatt till hösten.

Detta är ingen ny fråga för oss som arbetat mot förtryck i hederns namn under en lång tid. Vi vet att förenklingar gör debatten en stor otjänst. Debattörer gör obalanserade uttalanden baserade på alltför grova generaliseringar. Det finns två utifrån-perspektiv om förorten som båda landar helt fel: "förorten är farlig och det sjuder av islamism...", eller det motsatta: "Det finns INGA problem i förorten som inte finns överallt...". Hela denna infekterade debatt behöver det motsatta: "Vi bor här och vi tar kamp mot det förtryck våra systrar, grannar och vänner utsätts för".

De som avfärdar förtryck i hederns namn och islamistisk radikaliserings stoppar huvudet i sanden, de klarar inte av att ha flera tankar i huvudet samtidigt. Men detsamma gäller tyvärr många av de debattörer som tar upp om ökad islamism och förtryck i hederns namn när de närmast ignorerar förekomsten av rasism och diskriminering samt att kvinnoförtryck är en global kultur. De klarar alltså inte heller av att ha fler än en tanke i huvudet samtidigt. Båda sidor måste sluta förenkla i debatten om förtryck.

Den vänster som enbart ser förtrycket som ett universellt patriarkat, likväl den vänster som enbart ser förtrycket som ett resultat av religiösa auktoriteter, hamnar i dessa två sankmarker just på grund av att de saknar en marxistisk analys av hedersbegreppet såväl som av vilken roll och påverkan klassamhället, ekonomin, religioner etc har i hur strukturer utvecklas och särpräglas (Läs Mattias förstudie "förtryck i hederns namn").

Vänstern måste kunna "multi-task": Vi måste ta kampen mot förtrycket i hederns namn och högerislamistisk radikaliserings med ett konkret program och bygget av rörelser, utan att för delen svälja högerens grova generaliseringar om våra förorter. Vi måste ta kamp mot religiöst förtryck och social kontroll där vi bor och samtidigt ta kampen mot rasism. Och framför allt måste vi ta kampen mot ALL extremhöger, från Islamiska staten till SD. Inte genom att ropa på polis och lagstiftning – utan genom att organisera oss själva och våra grannar i orten i en gemensam kamp för allas lika rättigheter och ett liv envar själva har rätten att bestämma över.

Mattias Bernhardsson

Debatten om förorterna, segregationen och religiös extremism

2015-07-14 (artikel till Jinges blogg)

Amineh Kakabaveh, verksam inom Nätverket "Varken hora eller kuvad" (VHEK), och riksdagsman för (v) skrev den 22 juni en debattartikel om s k hederskultur, mansdominans, feminism och extremreligiöst förtryck i förorterna. Den utlyste en vildvuxen debatt, där både ledande partivänner till Kakabaveh och religiösa företrädare tog avstånd från inlägget. Nätverket VHEK redovisar på sin hemsida egna och kritiska inlägg. Debatt har även förts i olika vänsterorganisationers organ, t ex Rättvisepartiet Socialisternas, Haninge, hemsida, och Clartélistan.

Jag vill direkt klargöra att jag sympatiserar med VHEK, utifrån vad jag kan läsa mig till på deras hemsida. I detalj är jag däremot inte insatt i Nätverkets verksamhet. Jag finner också ett inlägg av Mattias Bernhardsson, RS (Haninge 14/7) mycket välskrivet. Han stödjer i allt väsentligt VHEK:s verksamhet, men vänder sig mot vissa generaliseringar i Kakabavehs artikel/artiklar.

På VHEK:s hemsida återfinns en mycket kritisk röst i Aftab Soltani, grundare av Hayat – en förortskvinnorörelse. Jag väljer Soltanis artikel som utgångspunkt för mina reflektioner. Hon

formulerar bl a följande 9 teser:

1. Amineh Kakabaveh anser man måste se över stöd till trossamfund då hon inte tycker att skattemiljoner ska finansiera uppbyggnaden av könssegregationskulturer.
2. Hon vill även inrätta en medborgarrättsminister som ska ha en klar uppgift att avskaffa könsapartheid i förorderna. Man skulle nästan kunna tro att dessa förslag kom från Sverige-demokraterna.
3. Enligt min uppfattning är det många som inte känner att de kan praktisera sin religion här i Sverige. Det finns moskéer och fysiska platser att utöva religionen på, men samtidigt är klimatet mot muslimer i Sverige minst sagt hårt.
4. Det anses okej att kalla oss lite vad som helst då vi ska bära det kollektiva ansvaret för vad en minoritet av folk som kallar sig muslimer gör i världen.
5. Även den postkoloniala tid vi lever i har en inverkan. Att ha upplevt rasism är inte bara att bli kallad svartskalle eller få slöjan avryckt. De flesta upplever rasismen dagligen genom de mindervärdeskomplex den medför
6. På samma sätt som en kvinna känner sig maktlös i ett rum med bara män känner den ickevite sig vanmäktig i ett rum fullt med vita.
7. Antingen anpassar man sig, assimileras och försöker efterlikna den vita eller så gör man precis tvärtom. Båda förhåller sig i grunden till rasistiska tankemönster.
8. Om man verkligen ska komma med förslag på åtgärder – vilket faktiskt är nödvändigt – borde det vara att utbilda fler om islam, för problemet ligger inte i vår religion utan i okunskapen om den.
9. Moskén är inget annat än förortens räddning.

Kommentarer

Tes 1. Staten bör vara neutral i förhållande till religiösa grupperingar och inte dela ut skattemedel, vare sig till muslimska eller andra församlingar. Dessutom bör vissa bidrag till prästutbildning och de teologiska institutionerna dras in. SST – Nämnden för statligt stöd till trossamfund – ger stöd till trossamfund, bl a statsbidrag. Under 2009 fördelades totalt 50 miljoner kronor. Stödet till nya samfund ökade 2011 från 50 till 60 milj kr. I de senare ingår samfund baserade på islam och ortodoxa kyrkor. 2012 utbetalades 58 milj kr, samt det dubbla till Svenska kyrkan (f d statskyrkan: 2011 fick kyrkan 115 milj kr). Därtill kommer kostnader för de delar av de Teologiska fakulteterna som inte sysslar med vetenskap, utan bedriver religiös propaganda.

Tes 2. Jag menar att det är oklart vad en minister och ett departement kan göra med ”ovan ifrån påverkan”. Kanske förstärker det religiösa strömningar? Här är måhända Kakabaveh väl etatistisk? Förslagen får nog begrundas mer. RS Haninge har i en motion, som skall behandlas under hösten, lagt 19 konkreta åtgärdsförslag. Svarar förslagen mot Berhardssons artikel på hemsidan förtjänar de att studeras.

Tes 3-4. Muslimer kan visst praktisera sin religion här i Sverige, till skillnad från många länder med diverse muslimsk sektinriktning. Däremot är det dessvärre rätt att det finns en islamofobi i Sverige, uppskruvad av SD. Invektiv är naturligtvis inte alls OK. Varför skriver Soltani sådant strunt? Hur islamofobin skall bekämpas berör jag bara kortfattat nedan.

Tes 5. Ja, islamofobin är ett stort problem i Sverige, även om man inte bör smeta ”rasism” över alla dess uttryck. ”Främlingsfientlighet” är inte synonymt med rasism.

Tes 6. Diskussionen om ”vithet, vithetsnormen” osv finner jag vämjelig. Skall vi börja

kvotera folk efter hudfärg? Desperationen i vissa invandrargrupper är förståelig, men inte försvarbar. Vad talade man om i gamla Sydafrika? Vita, färgade och svarta. Är det ett språkbruk Soltani vill ta upp? Bevare mig!

Tes 7. Ordet assimilering tycks leva sitt eget liv i retorikens tjänst. Om man talar om mjuk (liten) assimilering så ligger det väl nära anpassning? Och det borde vara självklart att man i rimlig omfattning anpassar sig till svenska sedvänjor och vanor (OBS, inte luddet ”svensk kultur”, som SD prenumererar på). Kenan Malik har skrivit klokt om felsteget att framälska särartskultur eller multi-kulti. Staten och div vänstergrupper har gett uttryck för synsättet, och kan nog sägas framälska det. Sverige har erfarenhet av vågor av invandrargrupper, alltifrån de unga italienska arbetarna på 1950-talet. Alla eller de flesta av tidigare invandrare har anpassat sig, men inte assimilerats, i ordets stränga mening. Lösningen har varit enkel, och stavas arbete, oftast industriarbete. Sedan ungefärligen millennieskiftet finns få eller inga jobb för utbildad arbetskraft, och industrijobben har flyttat till Tredje världen. Soltani är helt ur kurs när hon talar om rasism i detta sammanhang.

Tes 8. Som religiös tror Soltani naturligtvis på sin religion, eller hokus pokus för oss ateister. Det får hon göra, och har rätt att göra det. Däremot är det rent befängt att majoritetssamhället skall ”utbildas” i en särartsreligion, för att vi skall ”förstå dem”. Här tycks en klyfta öppna sig, och Soltanis tes är ett direkt stöd till SD:s vulgärpropaganda.

Tes 9. Soltani talar i egen sak. Hon tror att en särartsreligion är räddningen. Det är till att ha maktanspråk. Återigen gläds SD-ledningen åt den typen argumentering.

Masoud Kamali, professor i sociologi och socialt arbete vid Mittuniversitetet, blev känd för en större allmänhet som särskild utredare *Om makt, integration och strukturell diskriminering*. Huvudbetänkandet publicerades som ”Integrationens svarta bok” (SOU 2006:79, 378 sidor). Överdriven och direkt fientlig kritik riktades mot utredningen, och resultatet blev i stort sett att Mona Sahlin lät den åka i papperskorgen. Om detta skrev jag i januari i år på Jinge, och reste även vissa invändningar mot Kamalis syn. Nu har han publicerat en lysande artikel med titeln *Integration kräver handling* (SvD Brännpunkt 13 juli). Kamali är radikal och klargör att ”en västcentrisk politik”... ” har skapat många av dagens terroristgrupper”. Idag är det säkerhetspolitik och inte integration som gäller.

Själv skulle jag vilja formulera det så att USA-imperialismen och dess NATO-drängar har skapat dagens outhärdliga värld, med rader av anfallskrig och enorma flyktingströmmar. Alliansen och Socialdemokratins toppar förnekar detta, låtsas inte se detta självklara sammanhang. Det gör däremot inte ”utanförskapets unga män” i förorterna. Tyvärr förblindas de av religiös propaganda i just förorterna, och leds till fel slutsatser. En stark vänsterrörelse i förorterna hade kunnat neutralisera religionens destruktiva kraft. Dessvärre finns ingen sådan rörelse idag. Hur och när en sådan mobilisering kan ske är en av de viktigare frågorna i svensk politik.

Ulf Karlström

Om "I förorten växer männens diktatur"

Clarté 23/7 2015

Amineh Kakabaveh har skrivit en debattartikel i Expressen, ["I förorten växer männens diktatur"](#). Vidare skriver hon "våra manliga enklaver odlar inte bara heders kultur som diskriminerar kvinnor, de odlar kulturer, som skapar Jihadistkrigare"

Det här är inte rasism menar hon, ty "männerna i förorten tillhör ingen specifik nation, ingen ras. (Ska man tala om ras, när det gäller människor ? Det handlar inte om hundar eller katter).

Notera att männen i förorten kommer från världens alla hörn inklusive Sverige.

Socionomen, Amineh Kakabeveh ger här, snarare uttryck för det klasshat, som blivit allt vanligare inom medelklassen. Tjänstemännen, som gått från att vara "folkets tjänare, till att agera, som maktens förlängda arm. De som står för nedskärningarna, repressionen.

Det är inte "männens diktatur" som plågar folket i förorten, kvinnor och män, utan maktlöshet. Kafkaliknande myndigheter, en skola i fritt fall, försämrade arbetsvillkor, lägre löner, arbetslöshet, trångboddhet, bostadsbrist, en välfärdsstat i sönderfall!

Den makt som är synlig ute i förorten är "tjänstemännens diktatur" ofta kvinnor, med hårda nypor, med feministiska floskler, som vapen. dagens feminism, tycks framför allt rikta sig mot männen i arbetarklassen.

Medelklassen värnar sin "status". Det är viktigt att bo i rätt bostadsområde, hålla sig med rätta vännerna och anamma de rätta modeåsikterna. Ängsligt bevakar de sina egna positioner i hierarkin, genom att slicka uppåt och sparka neråt.

VP:s feminister skriver om "getto". Zeliah vill flytta till Södermalm, där bor hennes svenska kollegor, de som vill styra och ställa med befolkningen i förorten efter eget gottfinnande.

De sista 20 åren, har trenden varit att medelklassen har lämnat förorter och köpt bostadsrätter. På så sätt slipper man beblanda sig med arbetarklassen. Men trots att medelklassen inte längre bor i förorten, vill man ha makten över folk som bor där. Man vill härska genom att splittra, man säger sig värna om de "stackars invandrarkvinnorna" som det är synd om, då de har så elaka män.

Amineh ska bekämpa "Könsapartheid"! Vi har sett innerstads-"feministerna" med sin "tjejerksamhet" Satsa på "tjejerna", vakter och poliser för pojkarna. Med diktat uppifrån, med smutskastnings kampanjer, ska man tvångsmata förortsbefolkningen med "genus experter" och HBTQ upplysning. Det är upprörande att deras normer, de sista modeåsikterna från Stockholms innerstad, inte hyllas av alla.

Amineh Kakabeveh är så stolt över sina tvärpolitiska grupper. I riksdagen råder i stort konsensus mellan de politiska partierna, det behövs inte längre en höger eller vänster. I kampen mot hedersvåldet i förorten har alla partier kämpat i 7 år, under Amineh Kakabevehs ledning. "Men fortfarande har tjejer i Rinkeby inte samma rättigheter som tjejer på Östermalm" – utropar Amineh!

Har hon studerat inkomstskillnaderna i Stockholm? Är det "männens diktatur i förorten" som är orsaken till klasskillnader?

Hur hade Amineh tänkt sig att tjejerna i Rinkeby ska få tillgång till överklassens privilegier, lyxliv och dyra plastikoperationer. Förmodligen genom att lämna de otäcka männen i förorten och gifta upp sig. Sluta jobba inom vården, börja leva på avkastningen av sitt kapital.

"Männen i förorten" utövar inte bara hedersvåld, förtrycker kvinnor, slänger ut sina fruar från balkongerna. Nu har de gått och blivit "Jihadister" också (jag har än så länge inte stött på någon Jihadist, men jag har hört att det lär finnas).

Men varför bildar då Amineh Kakabeveh ännu en tvärpolitisk grupp (2012)? En grupp som ska verka för skärpta sanktionerna mot Assads regim i Syrien. Pressa den borgerliga regeringen, till ett ökat stöd till "oppositionen" i Syrien" (Jihadisterna?). Som bekant har USA, Västländerna och gulfstaterna haft problem med att få bort Assad. Intresset har inte varit tillräckligt stort i Syrien, lösningen är import av krigare, "Jihadister".

Sommaren 2012, träffade Carl Bildt den Syriska "oppositionen" på Hässelby slott, vilket resulterade i ett bidrag på 400 millioner kr till den syriska "oppositionen". Konsensus rådde i

riksdagen, när det gällde att skicka JAS-plan till Libyen. Där gav också Sveriges riksdag sitt stöd till Al- Qaida, Jihadister. Krigspolitiken har resulterat i kaos, sönderslagna stater, ödelagd infrastruktur, död och en flyktingkatastrof.

De nyanlända flyktingarna kommer inte flytta till Östermalm, det är för höga priser på bostäder där. Troligtvis kommer många hamna i "förorten" och då får feministerna ännu fler män att ta upp kampen mot.

Vilka är då "männen i förorten"? Till övervägande del består de av männen i storstädernas arbetarklass. Trots en hög arbetslöshet är det fullt av folk på väg till jobbet, på tunnelbaneperrongerna i Husby, Tensta, Rinkeby. Alby, Fittja o.s.v., både män och kvinnor. Även om man är arbetslös, tillhör man inte makteliten i samhället. Den arbetslöse är inte fri, du har anmälningsskyldighet på arbetsförmedlingen.

Den arbetarrörelse vi en gång hade i Sverige, har idag övergivit sina väljare i arbetarklassen. Ute i förorterna som Amineh Kakabeveh räknar upp röstar fortfarande mellan 80- 87 % på de rödgröna partierna. Men SAP och VP är inte intresserade av sin väljarkår. SAP och VP har ingen ideologi längre, de driver som ett rö för vinden, efter de senaste trenderna. Åsikter framtagna av någon tankesmedja i USA. SAP och VP saknar både ideologi, kompass och roder.

I förorten har det resulterat i religionens återkomst, i bruksorten har VP och SAP krattat manegen för SD. Men man vägrar se sig i spegeln! Det här är ingen olyckshändelse, det är inget nytt, det har pågått i decennier.

Jag var med i VP fram till 2007. Då hade VP fortfarande en lokal ute i Rinkeby, en lokal, som man haft sedan 70 talet, lokalen sas upp 2007. Vi skulle ha kunnat driva en bra politik, om det inte vore för att VP skulle satsa på "feminism" och "HBT" frågor (Q var väl inte uppfunnet ännu). VP skulle kämpa för att göra Södermalm till en frizon för HBT personer. Idén var att folk skulle få pussas i parkerna. Prideparaden hade högsta prioritet, tyckte man att "bombkriget mot Libanon" var viktigare kallades man "homofob".

När man ville diskutera "feminismen" i dess moderna tappning, var det stopp, vi är "feminister", det står i programmet. Zeliha, ställde sig upp och slet upp koftan "SÅ HÄR SER EN FEMINIST UT" stod det på T- tröjan, sen var det färdig snackat om den frågan. På konferensen skickades en stor blond tjej, som skulle representera Rinkeby, jag är "feminist och ser framåt" var hennes motto. Hon kom från ingenstans och försvann i en stor flott bil, då hon blev med barn. Nu har hon bytt upp sig till ett finare område och borgerligt parti.

Jag vill här ta avstånd ifrån, den smutskastningskampanj, som pågår i rikstäckande medier mot "männen i förorten". En smutskastning som drivs av Vänsterpartiets riksdagsledamot, Amineh Kakabeveh och hennes parti kamrater Zeliha Dagli och Necla Bora.

När Zelia och Necla använder Mellersta östern, Nordafrika som skällsord, och beskriver män som "stirrande skäggiga skuggor" så är det hets mot folk grupp rätt och slätt. Det är samma retorik som brukades i trettioalets Tyskland om judiska, polska och ryska män.

Dine Malmsten

Om Dine Malmsten:

År 1972 flyttade jag till Rinkeby första gången. Jag har bott längst tid i Rinkeby, men även i Tensta (1992-1999) Husby (2000-2005). Jag har arbetat inom äldreomsorg och socialpsykiatri. Jag har även arbetat i området: Tensta, Rinkeby, Husby och Akalla. Jag har arbetat med män och kvinnor från världens alla hörn, även svenskar.

Nu är jag pensionär och bor åter i Rinkeby, jag trivs här och känner mig trygg. Jag har 4

döttrar, som alla har gått på dagis och skolan här ute. Jag har upplevt 1970-1980 talet här, samt nedskärningspolitiken under 1990 - 2000 talet. Jag har sett hur det har drabbat inte minst skolan, verksamhet för barn och ungdom.

Brit Rundberg och Inger Stark: V är inte längre ett sekulärt parti

Flamman 28/7

Debatten om kvinnoförtrycket i vissa förorter avslöjar en stor kunskapsbrist gällande hedersproblematiken, och att Vänsterpartiets grund i feminismen sitter väldigt ytligt, skriver vänsterpartisterna Brit Rundberg och Inger Stark.

Debatten går vidare om huruvida kvinnoförtrycket i en del förorter ingår i det allmänna patriarkala förtrycket, och är ett resultat av flera års borgerlig åtstramningspolitik, eller om det är en realitet grundad i hedersproblematik och religiös fundamentalism.

Vi och många andra är bestörta, arga och förvånade över hur ledande partikamrater tagit avstånd från de vänsterkvinnor som först lyfte frågan (Zehlia Dagli och Amineh Kakabaveh) och dessutom genom gillande och delningar ställt sig bakom en tidningsartikel där dessa kvinnor utpekades som rasister och islamofober.

Jonas Sjöstedts och Christina Höj Larsens debattartikel (Aftonbladet 8/7) var väl tänkt att gjuta olja på vågorna, men var så allmänt hållen att den egentligen inte uttryckte mer än acceptans för att det finns något som heter hedersproblematik, vilket vi tacksamt noterar.

Men när tidningen Flammans chefredaktör Jonas Thunberg i God morgon Sveriges panel (P1 12/7) på ett nedlåtande sätt avfärdade kunskap och erfarenheter av hedersförtrycket som "anekdotiska berättelser" kändes det som att vara tillbaka till ruta ett. Och så har det fortsatt på Facebook och andra ställen.

Debatten har inte bara avslöjat en stor kunskapsbrist när det gäller hedersproblematiken och att partiets grund i feminismen sitter väldigt ytligt. Den har också tydligt visat att partiet inte längre är ett sekulärt parti, inte ett sådant som vi en gång gick med i.

Och vad som hänt nu är ju resultatet av att partiet inte vågar vara religionskritiskt fullt ut av rädsla för att indirekt ge sitt stöd åt Sverigedemokraterna. För vi kan ju kritisera den kristna högern i USA, Kristdemokraterna och de bokstavstroga. Det går hur bra som helst. Men islam och följderna av islamsk fundamentalism i förorterna får vi inte diskutera.

Ett allvarligt problem är att många i dag inom vänstern sätter likhetstecken mellan att vara religionskritisk mot islam med islamofobi och sedan ännu ett likhetstecken mellan islamofob och rasist. Så stryper man all diskussion som kan föra framåt.

Partiet måste bli helt sekulärt igen. Sekularitet betyder inte att alla i partiet ska vara ateister. Vi har och har haft många troende socialister i vårt parti. Det är deras ensak. Det betyder att partiet som parti inte ska ägna sig åt religion eller politiskt stödja, direkt eller indirekt, någon religionsutövning, vilket förekommer i dag.

Och politiskt/parlamentariskt prioriterar exempelvis partiet i dag inte att de religiösa friskolorna ska stängas i första hand utan tycker bara att alla friskolor ska bort. Men det är faktiskt de religiösa friskolorna och skolorna som är farligast. Och det finns andra dimensioner än de som ryms inom begreppet "Inte till salu".

Men kan man vara ett sekulärt och religionskritiskt parti och samtidigt vara för religionsfrihet? Visst kan man det. Men när religionsutövningen krockar med mänskliga rättigheter, barns rättigheter, demokratiska principer eller är emot grundlagen, då måste samhället

reagera.

De uppräknade rättigheterna är självklart överordnade religion och gamla medeltida sedvänjor. Det anses exempelvis självklart att samhället går in och tar över ansvaret när barn till Jehovas vittnen ska opereras och föräldrarna vägrar blodtransfusion. Är det för att Jehovas vittnen är en extrem variant av kristendomen som det går bra?

En av våra partiledare myntade begreppet ”Jävligt högt i tak och långt till dörren”. Ska vi kanske försöka leva upp till det?

Vänstern och religionen

Flamman 6 augusti 2015

Under sommaren har en debatt om ”islamiseringen av förorten” dominerat landets ledarsidor. Särskilt de borgerliga ledarsidorna har varit kvicka att döma ut ”vänsterns svek mot invandrarkvinnorna” efter ett kritiskt ”svar” i *Aftonbladet* från Vänsterpartiets partiledning, på V-riksdagsledamoten Amineh Kakabavehs debattartikel [I förorten växer männens diktatur](#) i *Expressen*. Jag skriver ”svar” inom citationstecken eftersom artikeln av någon anledning inte nämnde Amineh Kakabaveh vid namn, trots att det stod klart att den var menad som svar på hennes *Expressen*-artikel och Zeliha Daglis uppmärksammade debattartikel om Husby i *Aftonbladet* [Jag kan inte längre vara mig själv här](#).

I *Flamman* skrev Seluah Alsaati tidigt i debatten en krönika [Systemskap för förorten](#) och Vänsterpartiet Kista-Husby en debattartikel [Vi vill bekämpa allt förtryck](#) om frågorna. Båda försökte att lägga an en ton som både tog Kakabavehs och Daglis upplevelser på allvar men som också försökte problematisera bilden och lösningarna. Det är tveklöst svåra frågor som väcker mycket känslor. Frågor om religionsfrihet ska vägas mot frågor om kvinnors rättigheter. Seglivade strukturer ska ställas mot samhällets krav på jämställdhet och allas tillgång det offentliga rummet.

Frågor om religion har allt sedan vänsterns födelse varit kontroversiella och långt ifrån självklara. Från de tidiga ungsocialisternas våldsamt antiklerikala linje över Sven Linderots modererande *Kommunisterna och kristendomen* till det moderna Vänsterpartiets öppnande för troende vänstermänniskor kan man se helt olika syn på religionens roll i samhället och vänsterns syn på den. Det är viktiga frågor som måste kunna diskuteras utan hätska tillmälen partikamrater emellan för att inte bli splittrande på djupet. *Flamman*s sidor står oavsett – som alltid – öppna för alla sidor i debatten.

Via en medverkan i Godmorgon Världens panel av ledarskribenter den 12 juli hamnade jag själv under semestern mitt i denna debatt. Tonläget mellan vänsterpartister (särskilt i sociala medier) har sedan dess varit det högsta jag har sett och hört sedan jag gick med i ungdomsförbundet 1989. Läsare har ringt och skällt ut mig och prenumeranter har sagt upp tidningen. Anklagelser så grova att jag här inte vill upprepa dem har i telefonsamtal till tidningen riktats mot enskilda i Vänsterpartiets ledning.

Vad var det då jag sade i Godmorgon Världen? Via en tolkning av Hanne Kjöllers på *Dagens Nyheter*s ledarsida tillskrevs jag åsikten att hedersvåld inte existerar. Den åsikten har jag inte. Nedan återges därför, ord för ord, vad jag faktiskt sade. I vad jag uppfattade som ett svar på *Expressens* S-märkta krönikör Lotta Grönings tirad om att fundamentalistisk islam håller på att ta över ”förorten” och att ”vänsterns agerande är bedrägligt” sade jag följande:

”Den här debatten handlar som vanligt om debatten. Vi diskuterar ju inte sakfrågan i sig, vi diskuterar huruvida det är Jonas Sjöstedts fel att det ser ut så här. Och det är ju en helt bisarr uppfattning. Vi har ju makthavare i det här landet, vi har polis, vi har politiker på lokal, regional och nationell nivå som kan ta itu med de här problemen. Det vill säga, frågan måste ju vara: ser det ut så här i förorterna eller inte? Om det gör det, vad ska vi göra? Och inte är det Jonas Sjöstedts fel, varken om det ser ut så eller om makthavare i Sverige inte klarar av att hantera den situationen.

Först måste man utreda: ser det ut som det gör (felsägning, skulle vara som det ”sägs”, min anm.)? Då måste man ta till vetenskapliga metoder, inte bara anekdotiska berättelser från vardera sida. Det finns en tendens just nu att någon säger: ”Det här har jag upplevt och det är sant” och så säger någon annan på andra sidan: ”Nej, jag har upplevt annat, då är det du säger inte sant.” Man måste ta reda på ganska exakt: vilka problem finns? Vad kan man göra åt dem? Hur kan man göra något åt dem? Vilka problem är polisiära? Vilka problem är sociala?”

I efterhand kan jag tydligt se att jag skulle ha uttryckt mig klarare på särskilt två punkter.

1. Jag respekterar allas upplevelser och tycker att allas berättelser ska tas på allvar, vad jag försökte göra var att ta frågan vidare till en konkret politisk nivå. Mitt ordval – ”anekdotiska berättelser” – användes som motsats till ”vetenskapliga metoder”, inte för att förminska, och jag hänvisade tydligt till båda sidor i debatten. Jag har i efterhand förstått att ordvalet är det som har upprört mest.

2. Det jag menade skulle utredas ytterligare var påståendet ”fundamentalister håller på att ta över våra förorter”, inte huruvida hedersvåld är ett stort problem som måste motverkas aktivt. Det vet jag att det är. Jag tror dock inte att någon debattör har hävdats att hedersvåld och tvång bara finns bland muslimer varvid just denna diskussion måste ta en annan inriktning än diskussioner om vänsterns religionskritik.

Men vad är alternativet till att utreda ordentligt innan man lägger politiska förslag? Ska vänstern verka för att *inte* ta reda på mer om känsliga politiska frågor innan den föreslår åtgärder? Båda sidor i den här inflammerade debatten måste nu anstränga sig för att sakligt diskutera vad som är huvudproblemet och vilka konkreta politiska åtgärder som Vänsterpartiet i så fall bör föreslå. Debatten måste komma vidare från fasett ”beskrivning av verkligheten”. Hedersvåld, IS-krigare, klädsel och simhallar kan inte diskuteras som en enda gemensam fråga som kan lösas genom att Vänsterpartiet blir ”mer religionskritiskt” och verka för indraget stöd till vissa muslimska organisationer. Ingen partikamrat ska heller behöva bli anklagad för rasism för sina åsikter om religionsfriheten och dess gränser. Om det lyckas kan den här infekterade debatten bli produktiv.

Jonas Thunberg

Oroande brist på insikt

Flamman 6 augusti 2015

Debattörerna: Vänsterpartiets partiledning frångår partiets feministiska plattform om hedersvåld.

Vi är många vänsterpartister som blev oroade och förbryllade av att läsa partiledningens inlägg i Aftonbladet den 6 juli i den pågående debatten om ökande hedersrelaterat våld i Sverige.

Debatten inleddes med vittnesmål från flera kvinnor i Stockholms förorter som framhöll att den ökande religiösa fundamentalismen har inneburit minskad frihet och ökat förtryck för en rad kvinnor i Sverige, framför allt i förorten.

Våra partiföreträdare (Christina Høj Larsen, Rosanna Dinamarca och Aron Etzler) avfärdar

deras upplevelser som ryktesspridning och menar att lösningen ligger i att minska klyftorna i samhället och öka välfärden.

Vi instämmer helhjärtat i behovet av en sådan utveckling generellt, en nödvändig utveckling, men i detta fall är långt ifrån tillräcklig.

Vi är oroade över den brist på insikt om konkreta problem som partiledningen visar och vi är förbryllade över att företrädarna så uppenbart frångår partiets feministiska plattform. Denna antogs av partistyrelsen i april 2009 och innehåller ett helt avsnitt om hedersvåld och hedersförtryck.

Där slås fast att ”det specifika med hedersvåldet är dock att det utövas med hjälp av kollektiva kontrollmekanismer och många gånger sanktioneras av släkt och omgivning. Syftet med förtrycket är emellertid detsamma, att flickor och kvinnor till varje pris ska underordnas männen och deras sexualitet kontrolleras. Könsförtryck som utgår från hederstänkande, såsom tvångsgifte, barnäktenskap, mödomshinneoperationer och könsstympning, måste motarbetas. Samhället har inte agerat tillräckligt kraftfullt när det gäller hedersrelaterat förtryck, ibland med hänvisning till rätten att få utöva sin kultur. Kunskaperna om hedersförtryck har varit ytterst bristfälliga. Utbildning behövs både i grupper där hederstänkandet är en del av vardagen och i de yrkeskårer som möter människor som lever ett hedersrelaterat liv.”

Självklart är detta en del av en struktur, men strukturer måste brytas ner och krossas även i sina mindre beståndsdelar.

Att inte lyssna och inte agera är ett svek mot alla kvinnor och barn som utsätts för detta förtryck och mot alla män, av olika religioner, som tar avstånd från det patriarkala förtryck i många fall en orsak till att de lämnat sina hemländer.

De som är utsatta för detta, idag växande förtryck, är inte hjälpa av svepande formuleringar om att de underkänner ”politikens förmåga att skapa samhällsförändringar”. Den som blir mobbad hjälps inte av att höra att det finns andra som inte mobbar och att det förekommer på olika håll. Den kvinna som blir nerkastad från sin balkong av make eller far som straff blir inte hjälpt av att han får ökad välfärd och att höra att ”kvinnoförtryck och homofobi finns överallt i världen”.

Vi anser att försvaret av mänskliga rättigheter alltid måste överordnas alla fundamentalistiska religiösa uttryck, oavsett i vilken religions namn de utövas. Vi är många vänsterpartier och feminister som utgår ifrån att frågan nu får en seriös behandling och att vi fortsätter debatten inom vårt parti.

Vi är mycket oroade över den brist på stöd för utsatta partimedlemmar som partiledningen ger uttryck för och vi vill slå vakt om alla medlemmars rätt att uttrycka sina åsikter och att offentligt försvara vår feministiska plattform, utan att bli utsatta för hatkampanjer och anklagade av företrädare för partiledningen för att inte stå för ”rätt” åsikter.

Vi beklagar bristen på internt forum för en seriös debatt inom partiet om de viktiga frågorna om yttrandefrihet och alla medlemmars rätt att uttrycka sina åsikter. Vi ser med stor oro på att utrymmet för viktiga interna debatter under de senaste åren blivit alltmer beskuret.

Ann Mari Engel, Marianne Eriksson, Mehdi Oguzsoy, Jaime Barrios Carrillo

Fler artiklar som anknyter till debatten ovan:

Artikel: [Vänstern måste klara av att se att det finns reaktionära krafter även i förorten](#) (Dagens

ETC).

Intervju med Amineh Kakabaveh: [Finns det förtryck måste vi kunna prata om det](#) (*Dagens ETC*).

Amineh Kakabaveh: [Skattepengar ska inte gå till könsdiskriminering](#) (*Dagens ETC*).

Artikel: [Postkolonialisters oheliga allians med islamister](#) (*Dagens samhälle*).

Öppet brev till Vänsterpartiets Jonas Sjöstedt (från ordf. i Riksorganisationen "Glöm Aldrig Pela och Fadime"): [Hur kan du missa kvinnoförtrycket?](#) (*Aftonbladet*).

Debattinlägg av Amineh, Zeliha m fl: [Förorten behöver en feministisk politik](#) (*Svenska Dagbladet*)

Artikel: [Vänsterpartiet sviker förortskvinnorna](#) (*Svenska Dagbladet*).

Ledare: [Dubbelmoral – inte dubbelt så bra](#) (*Göteborgs-Posten*).

Se även webbplatsen "Varken hora eller kuvad": <http://www.varkenhoraellerkuvad.se/> Som ägnar sig åt just sådana här frågor och problem.

Islamisk fundamentalism och besläktade frågor:

Artikeln "Väst banade väg för den fundamentalistiska fascismen" i [Vänsterpress om Mellanöstern – mitten av augusti 2015](#)

Salah Jaber, [Den återupplomstrande islamska fundamentalismen](#) (1989)

Farooq Sulehri, [Tre resonemang om det politiska islam i Mellanöstern](#) (2011)

Intervju med Gilbert Achcar, [Frihet att kritisera religionen är en av yttrandefrihetens prövostenar](#) (2012)

Gilbert Achcar, [Marxister och religionen – igår och idag](#) (2004)